

Romani–Plurilingual Policy Experimentation (RPPE)

Ρομά–Πολυγλωσσικός Πειραματισμός Πολιτικής

Inklúzia rómskych detí vo vzdelávaní – plurilingválny prístup

**Vključevanje romskih otrok v vzgojo in izobraževanje: preizkušanje
večjezičnih pristopov**

RPPE

Newsletter Issue 4 – Spring 2025

Ενημερωτικό δελτίο Τεύχος 4 – Άνοιξη 2025

Newsletter číslo 4 – Jar 2025

Izdaja glasila 4 – Pomlad 2025

Introduction

The RPPE is now in its third and final year of implementation. In the fourth issue of our newsletter we report on some of the ways in which schools have continued to include Romani in the everyday life of the classroom, demonstrating to Roma students that the language they speak at home or know of as part of their cultural heritage has a role to play in their education (Amaliada, Leskovec, Košice, Komotini and Vyškovce). Romani and Roma culture are also included, along with other home languages and cultures, in events in which schools reach out to the wider community (Šulekovo, Črenšovci, Maribor). Our last two items report on RPPE initiatives that impact on the whole school: plurilingual learner diaries (Volos) and an ambitious multilingual dictionary project (Škocjan).

David Little, academic coordinator, RPPE

4th Elementary School, Amaliada

Most of the school's 120 students are Roma who speak Romani at home.

In October 2024, members of class E discussed and wrote about "A typical day in my life" in one of their English lessons. When they had finished writing their text in English, they were encouraged to explain in Romani what they had written. Some of them went on to write a parallel text in Romani, which they shared with other classes. English and Romani texts

Εισαγωγή

Το RPPE βρίσκεται τώρα στο τρίτο και τελευταίο έτος εφαρμογής του. Στο τέταρτο τεύχος του ενημερωτικού μας δελτίου αναφερόμαστε σε μερικούς από τους τρόπους με τους οποίους τα σχολεία συνέχισαν να συμπεριλαμβάνουν τη γλώσσα των Ρομά (Ρομανί) στην καθημερινή ζωή της τάξης, αποδεικνύοντας στους μαθητές/τριες Ρομά ότι η γλώσσα που μιλούν στο σπίτι ή που γνωρίζουν ως μέρος της πολιτιστικής τους κληρονομιάς έχει ρόλο στην εκπαίδευσή τους (Amaliada, Leskovec, Košice, Komotini και Vyškovce). Η κουλούρα των Ρομά και η γλώσσα Ρομανί συμπεριλαμβάνονται επίσης, μαζί με άλλες γλώσσες και πολιτισμούς της πατρίδας τους, σε εκδηλώσεις που τα σχολεία απευθύνουν στην ευρύτερη κοινότητα (Šulekovo, Črenšovci, Maribor). Τα δύο τελευταία μας στοιχεία αναφέρονται σε πρωτοβουλίες του RPPE που έχουν αντίκτυπο σε ολόκληρο το σχολείο: ημερολόγια πολυγλωσσικών μαθητών (Βόλος) και ένα φιλόδοξο πρόγραμμα πολυγλωσσικού λεξικού (Škocjan).

David Little, ακαδημαϊκός συντονιστής, RPPE

4ο Δημοτικό Σχολείο, Αμαλιάδα

Οι περισσότεροι από τους 120 μαθητές/τριες του σχολείου είναι Ρομά που μιλούν Ρομανί στο σπίτι τους.

Τον Οκτώβριο του 2024, τα παιδιά της Ε' τάξης συζήτησαν και έγραψαν για «Μια τυπική μέρα στη ζωή μου» σε ένα από τα μαθήματα αγγλικών τους. Όταν ολοκλήρωσαν τη συγγραφή του κειμένου τους στα αγγλικά, ενθαρρύνθηκαν να εξηγήσουν στη γλώσσα Ρομανί τι είχαν γράψει. Μερικά από αυτά συνέχισαν να γράφουν ένα παράλληλο κείμενο στα Ρομανί, το οποίο μοιράστηκαν με άλλες τάξεις. Τα αγγλικά και τα Ρομανί κείμενα

Úvod

RPPE sa v súčasnosti realizuje tretí a posledný rok. Vo štvrtom čísle nášho bulletinu informujeme o niektorých spôsoboch, ktorými školy pokračovali v začleňovaní rómčiny do každodenného života triedy a ukázali rómskym žiakom, že jazyk, ktorým hovoria doma alebo ktorý poznajú ako súčasť svojho kultúrneho dedičstva, zohráva úlohu pri ich vzdelávaní (Amaliada, Leskovec, Košice, Komotini a Vyškovce). Rómčina a rómska kultúra sú spolu s inými domácimi jazykmi a kultúrami zahrnuté aj do podujatí, ktorými školy oslovujú širšiu komunitu (Šulekovo, Črenšovci, Maribor). Naše posledné dva body informujú o iniciatívach RPPE, ktoré majú vplyv na celú školu: plurilingválne denníky žiakov (Volos) a ambiciózný projekt viacjazyčného slovníka (Škocjan).

David Little, akademický koordinátor, RPPE

4. základná škola, Amaliada

Väčšina zo 120 žiakov školy sú Rómovia, ktorí doma hovoria rómsky.

V októbri 2024 členovia triedy E na jednej z hodín anglického jazyka diskutovali a písali o „A typical day in my life“ (Typický deň v mojom živote). Keď dokončili písanie svojho textu v angličtine, boli vyzvaní, aby vysvetlili v rómčine, čo napísali. Niektorí z nich pokračovali v písaní paralelného textu v rómčine, o ktorý sa podelili s ostatnými triedami. Anglické a rómske texty boli

Uvod

Program RPPE se izvaja tretje in zadnje leto. V četrti številki našega glasila poročamo o nekaterih načinih, kako so šole še naprej vključevale romščino v vsakdanje življenje razreda in romskim učencem dokazovale, da ima jezik, ki ga govorijo doma ali ga poznajo kot del svoje kulturne dediščine, pomembno vlogo pri njihovem izobraževanju (Amaliada, Leskovec, Košice, Komotini in Vyškovce). Romščina in romska kultura sta skupaj z drugimi domačimi jeziki in kulturami vključeni tudi v dogodke, s katerimi se šole povezujejo s širšo skupnostjo (Šulekovo, Črenšovci, Maribor). Naša zadnja dva prispevka poročata o pobudah RPPE, ki vplivajo na celotno šolo: večjezični dnevnik učencev (Volos) in ambiciozen projekt večjezičnega slovarja (Škocjan).

David Little, akademski koorSdinator, RPPE

4. osnovna šola, Amaliada

Večina od 120 učencev šole so Romi, ki doma govorijo romski jezik.

Oktobra 2024 so člani razreda E pri eni od ur angleščine razpravljali in pisali o „A typical day in my life“. Ko so končali pisanje besedila v angleščini, so bili spodbujeni, da v romščini razložijo, kaj so napisali. Nekateri izmed njih so nadaljevali s pisanjem vzporednega besedila v romščini, ki so ga delili z drugimi razredi. Angleška in romska besedila so bila razstavljena drugo

were displayed side by side on the classroom wall.

In December 2024, the same students were involved in an environmental project in which they learnt about ways of protecting the planet by reducing, reusing and recycling waste. They also answered a short questionnaire about caring for the environment, collected relevant Romani words, and wrote about protecting the planet in English and Romani. The students were then asked to collect clean litter, which they used to create a classroom display.

αναρτήθηκαν δίπλα-δίπλα στον τοίχο της τάξης.

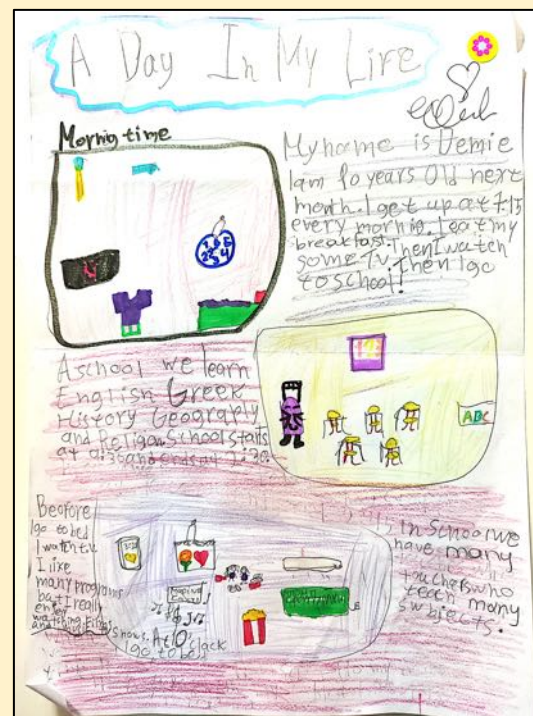
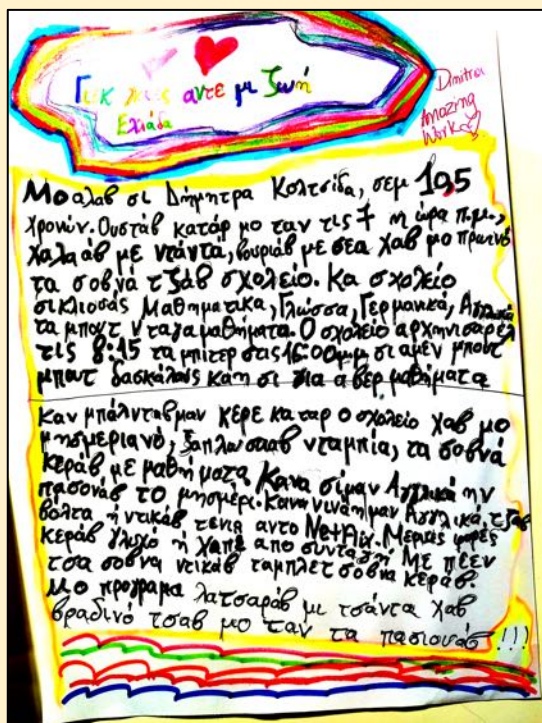
Τον Δεκέμβριο του 2024, οι ίδιοι/ες μαθητές/τριες συμμετείχαν σε ένα περιβαλλοντικό πρόγραμμα στο οποίο έμαθαν για τους τρόπους προστασίας του πλανήτη με τη μείωση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των απορριμμάτων. Απάντησαν επίσης σε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο σχετικά με τη φροντίδα του περιβάλλοντος, συνέλεξαν σχετικές λέξεις Ρομανί και έγραψαν για την προστασία του πλανήτη στα αγγλικά και στα Ρομανί. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες κλήθηκαν να συλλέξουν καθαρά απορρίμματα, τα οποία χρησιμοποίησαν για να δημιουργήσουν μια έκθεση/παρουσίαση στην τάξη.

vystavené vedľa seba na stene triedy.

V decembri 2024 sa tí istí žiaci zapojili do environmentálneho projektu, v rámci ktorého sa učili o spôsoboch ochrany planéty prostredníctvom znižovania, opätovného využívania a recyklácie odpadu. Odpovedali tiež na krátky dotazník o starostlivosti o životné prostredie, zbierali príslušné rómske slová a písali o ochrane planéty v angličtine a rómčine. Potom boli žiaci požiadaní, aby zozbierali čisté odpadky, ktoré použili na vytvorenie výstavy v triede.

ob drugem na steni razreda.

Decembra 2024 so isti učenci sodelovali v okoljskem projektu, v katerem so spoznavali načine varovanja planeta z zmanjševanjem, ponovno uporabo in recikliranjem odpadkov. Odgovorili so tudi na kratek vprašalnik o skrbi za okolje, zbrali ustrezne romske besede ter pisali o varovanju planeta v angleščini in romščini. Učenci so bili nato naprošeni, da zberejo čiste odpadke, ki so jih uporabili za izdelavo razstave v razredu.

Leskovec Primary School

At the beginning of the school year, Tamara Vardič and Martina Arh established a new routine with their grade 1 pupils. Every morning, when the class first assembles, teachers and students gather in a circle and the teachers greet the pupils in Slovenian, saying “Dobro jutro”. They then recall other greetings in Slovenian (“dober dan” [good day], “dober večer” [good evening]) before moving on to greetings in other languages: Romani, Albanian and Croatian. These are the mother tongues of some of the pupils. Some of the greetings the teachers and pupils learnt can be seen [here](#).

Of the 25 students in Nejc Plankar's grade 4 class four have a home language other than Slovenian: Romani, Serbian, Bosnian and Macedonian. In Slovenian lessons the class talked about mother tongues, nations and their languages, foreign languages, and the five home languages present in the class. They also talked about the equal value of all languages, the right to use one's own language, and the importance of being proud of one's mother tongue. They agreed that it is good to know many languages. Nejc Plankar invited a Roma assistant to introduce the class to kamishibai (storytelling based on a set of picture cards) in Romani. The one Roma student in the class helped to narrate and translate the fairy tale that the Roma assistant presented and was proud when his classmates tried to communicate in his language. None of the other students understood Romani, and this helped them to appreciate how students feel who come

Δημοτικό σχολείο Leskovec

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς, η Tamara Vardič και η Martina Arh καθιέρωσαν μια νέα ρουτίνα με τους/τις μαθητές/τριες της Α' τάξης. Κάθε πρωί, όταν η τάξη συγκεντρώνεται για πρώτη φορά, οι δάσκαλοι/ες και οι μαθητές/τριες συγκεντρώνονται σε έναν κύκλο και οι δάσκαλοι/ες χαιρετούν τους/τις μαθητές/τριες στα σλοβενικά, λέγοντας «Dobro jutro». Στη συνέχεια υπενθυμίζουν άλλους χαιρετισμούς στα σλοβενικά («dober dan» [καλή μέρα], «dober večer» [καλησπέρα]) πριν προχωρήσουν σε χαιρετισμούς σε άλλες γλώσσες: Ρομανί, αλβανικά και κροατικά. Αυτές είναι οι μητρικές γλώσσες ορισμένων μαθητών. Μερικοί από τους χαιρετισμούς που έμαθαν οι δάσκαλοι και οι μαθητές/τριες είναι διαθέσιμοι [εδώ](#).

Από τους 25 μαθητές/τριες της 4ης τάξης του Nejc Plankar τέσσερις μιλούν άλλη γλώσσα στο σπίτι τους εκτός από τα σλοβενικά: Ρομά, Σερβικά, Βοσνιακά και Μακεδονικά. Στο μάθημα των σλοβενικών η τάξη μίλησε για τις μητρικές γλώσσες, τα έθνη και τις γλώσσες τους, τις ξένες γλώσσες και τις πέντε μητρικές γλώσσες που υπάρχουν στην τάξη. Μίλησαν επίσης για την ίση αξία όλων των γλωσσών, το δικαίωμα να χρησιμοποιεί κανείς τη γλώσσα του και τη σημασία να είναι περήφανος για τη μητρική του γλώσσα. Συμφώνησαν ότι είναι καλό να γνωρίζουμε πολλές γλώσσες. Ο Nejc Plankar προσκάλεσε έναν βοηθό Ρομά για να εισάγει την τάξη στο kamishibai (αφήγηση ιστοριών με βάση ένα σύνολο από κάρτες εικόνων) στη Ρομανί. Ένας μαθητής Ρομά στην τάξη βοήθησε να αφηγηθεί και να μεταφράσει το παραμύθι που παρουσίασε ο βοηθός Ρομά και ήταν περήφανος όταν οι συμμαθητές/τριές του προσπάθησαν να επικοινωνήσουν στη γλώσσα του. Κανένας από τους/τις άλλους/ες μαθητές/τριες δεν καταλάβαινε Ρομανί και αυτό τους βοήθησε να εκτιμήσουν πώς αισθάνονται οι μαθητές/τριες που προέρχονται

Základná škola Leskovec

Na začiatku školského roka zaviedli Tamara Vardičová a Martina Arhová so žiakmi 1. ročníka nový režim. Každé ráno, keď sa trieda prvýkrát zide, učiteľia a žiaci sa zhromaždia v kruhu a učiteľky pozdravia žiakov slovensky slovami „Dobro jutro“. Potom pripomenú ďalšie pozdravy v slovinčine („dober dan“ [dobrý deň], „dober večer“ [dobrý večer]) a až potom prejdú na pozdravy v iných jazykoch: Rómsky, albánsky a chorvátsky. Sú to materinské jazyky niektorých žiakov. Niektoré z pozdravov, ktoré sa učiteľia a žiaci naučili, si môžete pozrieť [tu](#).

Z 25 žiakov v triede Najc Plankar 4. ročníka majú štyria iný materinský jazyk ako slovinčinu: Rómčina, srbčina, bosniačtina a macedónčina. Na hodinách slovinčiny sa trieda rozprávala o materinských jazykoch, národoch a ich jazykoch, cudzích jazykoch a piatich domácich jazykoch prítomných v triede. Hovorili aj o rovnakej hodnote všetkých jazykov, o práve používať vlastný jazyk a o tom, že je dôležité byť hrdý na svoj materinský jazyk. Zhodli sa na tom, že je dobré vedieť veľa jazykov. Najc Plankar pozval rómskeho asistenta, aby triede predstavil kamišibai (rozprávanie príbehov na základe súboru obrázkových kariet) v rómčine. Jeden rómsky žiak v triede pomáhal rozprávať a prekladať rozprávku, ktorú predstavil rómsky asistent, a bol hrdý, keď sa jeho spolužiaci snažili komunikovať v jeho jazyku. Nikto z ostatných žiakov rómčine nerozumel a to im pomohlo oceniť, ako sa cítia žiaci, ktorí pochádzajú z iných krajín a nevedia slovensky. Táto hodina pomohla jeho

Osnovna šola Leskovec

Na začetku šolskega leta sta Tamara Vardič in Martina Arh z učenci 1. razreda vzpostavili novo rutino. Vsako jutro, ko se razred prvič zbere, se učitelji in učenci zberejo v krogu, učiteljici pa učence pozdravita v slovenščini z besedami „Dobro jutro“. Nato se spomnijo drugih pozdravov v slovenščini („dober dan“, „dober večer“), preden preidejo na pozdrave v drugih jezikih: romščini, albanščini in hrvaščini. To so materni jeziki nekaterih učencev. Nekaj pozdravov, ki so se jih naučili učitelji in učenci, si lahko ogledate [tukaj](#).

Od 25 učencev v 4. razredu Nejca Plankarja imajo štirje učenci drug materni jezik kot slovenščino: Romski, srbski, bosanski in makedonski jezik. Pri pouku slovenščine so se pogovarjali o maternih jezikih, narodih in njihovih jezikih, tujih jezikih in petih domačih jezikih, ki so prisotni v razredu. Govorili so tudi o enaki vrednosti vseh jezikov, o pravici do uporabe lastnega jezika in o tem, kako pomembno je biti ponosen na svoj materni jezik. Strinjali so se, da je dobro znati več jezikov. Nejc Plankar je povabil romsko pomočnico, da je razredu predstavila kamišibaj (pripovedovanje zgodb na podlagi slikovnih kartic) v romskem jeziku. Edini romski učenec v razredu je pomagal pripovedovati in prevajati pravljico, ki jo je predstavil romski pomočnik, in bil ponosen, ko so se njegovi sošolci poskušali sporazumevati v njegovem jeziku. Nihče od drugih učencev ni razumel romščine, kar jim je pomagalo razumeti, kako se počutijo učenci, ki prihajajo iz drugih držav in ne znajo slovensko. Ta učna ura je učencem

from other countries and don't know Slovenian. This lesson helped his students to be aware of the need to be tolerant and non-judgmental towards the unknown.

από άλλες χώρες και δεν γνωρίζουν σλοβενικά. Αυτό το μάθημα βοήθησε τους/τις μαθητές/τριες να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη να είναι ανεκτικοί και μη επικριτικοί απέναντι στους/στις άγνωστους/ες.

žiakom uvedomiť si potrebu byť tolerantný a neodsudzovať neznáme osoby.

pomagala, da so se zavedali, da je treba biti do neznanega strpen in brez obsojanja.

Ľ. Podjavorinskej Primary School, Košice

Ľ. Podjavorinskej Primary School celebrated International Romani Language Day, which falls on 5 November, by bringing several grade 1 and grade 2 classes together for a special lesson. The aim was to raise students' awareness of Romani and its links with Slovak and to focus on understanding the language as such. The teachers prepared two versions of a bilingual worksheet, an easier one for younger students and a more difficult one for older students. The topic of the worksheet was family and professions, but

Δημοτικό σχολείο Ľ. Podjavorinskej, Košice

Ľ. Το Δημοτικό Σχολείο Podjavorinskej γιόρτασε τη Διεθνή Ημέρα της Γλώσσας των Ρομά, στις 5 Νοεμβρίου, συγκεντρώνοντας τα τμήματα των τάξεων Α' και Β' για ένα ειδικό μάθημα. Στόχος ήταν να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές για τη Ρομανί και τους δεσμούς της με τη σλοβακική γλώσσα και να επικεντρωθούν στην κατανόηση της γλώσσας αυτής καθεαυτής. Οι εκπαιδευτικοί ετοίμασαν δύο εκδοχές ενός δίγλωσσου φύλλου εργασίας, μια πιο εύκολη για τους/τις μικρότερους/ες μαθητές/τριες και μια πιο δύσκολη για τους/τις μεγαλύτερους/ες μαθητές/τριες. Το θέμα του φύλλου εργασίας

Základná škola Ľ. Podjavorinskej, Košice

Ľ. Základná škola Podjavorinskej oslávila Medzinárodný deň rómskeho jazyka, ktorý pripadá na 5. novembra, spoločným stretnutím niekoľkých tried 1. a 2. stupňa na špeciálnej vyučovacej hodine. Cieľom bolo zvýšiť povedomie žiakov o rómčine a jej prepojení so slovenčinou a zamerať sa na porozumenie jazyku ako takému. Učitelia pripravili dve verzie dvojazyčného pracovného listu, jednoduchšiu pre mladších žiakov a náročnejšiu pre starších žiakov. Témou pracovného listu bola

Osnovna šola Ľ. Podjavorinskej, Košice

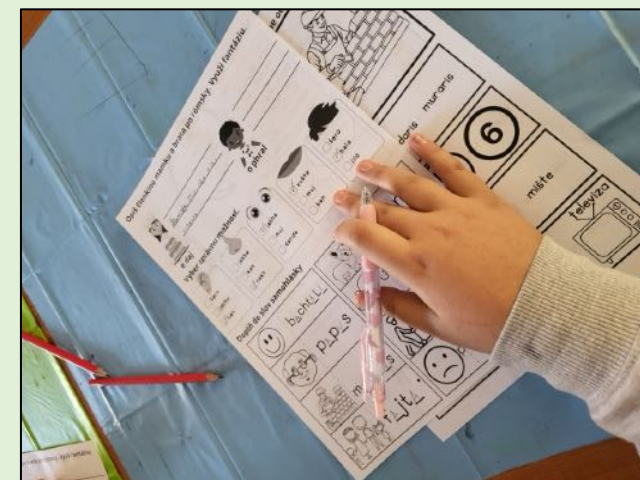
Ľ. Osnovna šola Podjavorinskega je mednarodni dan romskega jezika, ki je 5. novembra, obeležila tako, da je več razredov 1. in 2. razreda združila pri posebni učni uri. Namen je bil ozvestiti učence o romščini in njenih povezavah s slovaščino ter se osredotočiti na razumevanje jezika kot takega. Učitelji so pripravili dve različici dvojezičnega delovnega lista, lažjo za mlajše učence in težjo za starejše. Tema delovnega lista je bila družina in poklici, učenci pa so se

the students also worked on colours and parts of the body. The students enjoyed this activity, translating and reading texts with understanding. They were especially excited when they could teach their teacher a new word in Romani or translate a Romani sentence into Slovak.

ήταν η οικογένεια και τα επαγγέλματα, αλλά οι μαθητές/τριες ασχολήθηκαν επίσης με τα χρώματα και τα μέρη του σώματος. Οι μαθητές/τριες απόλαυσαν αυτή τη δραστηριότητα, μεταφράζοντας και διαβάζοντας κείμενα με κατανόηση. Ενθουσιάστηκαν ιδιαίτερα όταν μπόρεσαν να διδάξουν στη δασκάλα τους μια νέα λέξη στα Ρομανί ή να μεταφράσουν μια πρόταση των Ρομανί στα σλοβακικά.

rodina a povolania, ale žiaci pracovali aj s farbami a časťami tela. Žiakom sa táto aktivita páčila, texty prekladali a čítali s porozumením. Zvlášť sa tešili, keď mohli naučiť učiteľa nové slovo v rómčine alebo preložiť rómsku vetu do slovenčiny.

ukvarjali tudi z barvami in deli telesa. Učenci so pri tej dejavnosti uživali, prevajali in z razumevanjem brali besedila. Še posebej so bili navdušeni, ko so lahko učitelja naučili novo besedo v romščini ali prevedli romski stavek v slovaščino.

12th Elementary School, Komotini

Most of the students at 12th Elementary School, Komotini are Roma, and the school devotes one session each week to the Romani language. Students use a popular

12ο Δημοτικό Σχολείο, Κομοτηνή

Οι περισσότεροι/ες από τους/τις μαθητές/τριες του 12ου Δημοτικού Σχολείου Κομοτηνής είναι Ρομά και το σχολείο αφιερώνει μία συνεδρία κάθε εβδομάδα στη γλώσσα των Ρομά

12. základná škola, Komotini

Väčšina žiakov 12. základnej školy v Komotini sú Rómovia a škola každý týždeň venuje jednu hodinu rómskemu jazyku. Žiaci používajú obľúbenú hru so slovami,

12. osnovna šola, Komotini

Večina učencev na 12. osnovni šoli v Komotini so Romi, zato šola vsak teden eno uro namení romskemu jeziku. Učenci s priljubljeno besedno igro raziskujejo načine

word game to explore ways of using their home language in a school setting. The game involves finding words that start with the same letter and belong to a particular category. First students decide on a list of categories, for example “town” and “animal”, and each of them writes the categories on a sheet of paper. A letter of the alphabet is then chosen at random, and students have an agreed amount of time to write words that begin with that letter in each of the chosen categories. When the time is up, players exchange sheets and score one another. Words that are written by only one student are worth two points, and words shared by two or more students score one point. The player with the highest total is the winner. Students become so involved in the game that they don’t realize that they are simultaneously involved in a learning process that is helping to develop their spoken and written Romani.

(Ρομανί). Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν ένα δημοφιλές παιχνίδι λέξεων για να εξερευνήσουν τρόπους χρήσης της γλώσσας της πατρίδας τους στο σχολικό περιβάλλον. Το παιχνίδι περιλαμβάνει την εύρεση λέξεων που αρχίζουν με το ίδιο γράμμα και ανήκουν σε μια συγκεκριμένη κατηγορία. Πρώτα οι μαθητές/τριες αποφασίζουν έναν κατάλογο κατηγοριών, για παράδειγμα «πόλη» και «ζώο», και ο/η καθένας/μία γράφει τις κατηγορίες σε ένα φύλλο χαρτί. Στη συνέχεια επιλέγεται τυχαία ένα γράμμα του αλφαβήτου και οι μαθητές/τριες έχουν συμφωνημένο χρόνο για να γράψουν λέξεις που αρχίζουν με αυτό το γράμμα σε κάθε μία από τις επιλεγμένες κατηγορίες. Όταν λήξει ο χρόνος, οι παίκτες ανταλλάσσουν φύλλα και βαθμολογούν ο ένας τον άλλον. Οι λέξεις που γράφονται από έναν/μία μόνο μαθητή/τρια αξίζουν δύο πόντους, ενώ οι λέξεις που μοιράζονται δύο ή περισσότεροι/ες μαθητές/τριες αξίζουν έναν πόντο. Ο/Η παίκτης/τρια με το υψηλότερο σύνολο είναι ο/η νικητής/τρια. Οι μαθητές/τριες εμπλέκονται τόσο πολύ στο παιχνίδι που δεν συνειδητοποιούν ότι ταυτόχρονα συμμετέχουν σε μια μαθησιακή διαδικασία που βοηθά στην ανάπτυξη της προφορικής και γραπτής Ρομανί τους.

aby preskúmali spôsoby používania svojho domáceho jazyka v školskom prostredí. Hra spočíva v hľadaní slov, ktoré sa začínajú na rovnaké písmeno a patria do určitej kategórie. Najprv sa žiaci rozhodnú pre zoznam kategórií, napríklad „mesto“ a „zvieratá“, a každý z nich napíše kategórie na hárok papiera. Potom sa náhodne vyberie písmeno abecedy a študenti majú dohodnutý čas na napísanie slov, ktoré sa začínajú na toto písmeno v každej z vybraných kategórií. Po uplynutí času si hráči hácky vymenia a navzájom si pridelia body. Slová, ktoré napísal len jeden študent, sú hodnotené dvoma bodmi a slová, o ktoré sa podelili dvaja alebo viacerí študenti, sú hodnotené jedným bodom. Hráč s najvyšším súčtom bodov je víťaz. Študenti sa do hry zapoja natoľko, že si ani neuvedomujú, že sa zároveň zapájajú do procesu učenia, ktorý pomáha rozvíjať ich hovorenú a písanú rómčinu.

uporabe svojega domačega jezika v šolskem okolju. Igra vključuje iskanje besed, ki se začnejo z isto črko in spadajo v določeno kategorijo. Učenci se najprej odločijo za seznam kategorij, na primer „mesto“ in „živali“, in vsak od njih napiše kategorije na list papirja. Nato se naključno izbere črka abecede, učenci pa imajo na voljo določen čas, da napišejo besede, ki se začenjajo na to črko v vsaki od izbranih kategorij. Ko se čas izteče, si igralci izmenjajo liste in drug drugega ocenijo. Besede, ki jih napiše samo en učenec, so vredne dve točki, besede, ki si jih delita dva ali več učencev, pa so vredne eno točko. Igralec z najvišjim skupnim številom točk je zmagovalec. Učenci se tako uživajo v igro, da se ne zavedajo, da so hkrati vključeni v učni proces, ki jim pomaga razvijati govorjeno in pisano romščino.

Elementary School - Alapiskola, Vyškovce nad Ipľom

This is the smallest RPPE school, with 24 students. On three occasions the teachers and students prepared Roma and other national dishes in order to find out what is common and what is different in the way we eat, for example in the use of ingredients. The school builds on the knowledge gained from previous activities carried out as part of the RPPE, so each cookery session was preceded by a shopping trip. Food was labelled and prices were given in several languages and the amount to be paid was calculated in Hungarian, Slovak and Romani. When students entered and left the grocery, they exchanged greetings in their respective mother tongues, which was appreciated by the shop staff. This was a way of communicating to the outside world that in this school, all students are equal, regardless of their background, family or financial situation. The shopping trip was followed by cooking together – instructions were communicated in several languages. When the food was ready, the table was set and the food eaten. As this activity was carried out in one of only two classes in the school, the students brought samples of their food to the other class. Halloween was celebrated by dressing up and carving pumpkins. The students cooked American pancakes and decorated them according to their own ideas. Remembering local traditions, the school also visited the local cemetery and lit candles in memory of deceased loved

Δημοτικό σχολείο - Alapiskola, Vyškovce nad Ipľom

Πρόκειται για το μικρότερο σχολείο RPPE, με 24 μαθητές/τριες. Σε τρεις περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές/τριες ετοίμασαν πιάτα με φαγητό των Ρομά και άλλα εθνικά πιάτα, προκειμένου να διαπιστώσουν τι είναι κοινό και τι διαφορετικό στον τρόπο που τρώμε, για παράδειγμα στη χρήση των συστατικών. Το σχολείο βασίζεται στις γνώσεις που αποκτήθηκαν από προηγούμενες δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του RPPE. Έτσι για κάθε συνάντηση μαγειρικής είχε προηγηθεί μια εκδρομή για ψώνια. Τα τρόφιμα επισημάνθηκαν και οι τιμές δόθηκαν σε διάφορες γλώσσες και το ποσό που έπρεπε να πληρωθεί υπολογίστηκε στα ουγγρικά, τα σλοβακικά και τη Ρομανί. Όταν οι μαθητές/τριες έμπαιναν και έβγαιναν από το παντοπωλείο, αντάλλασσαν χαιρετισμούς στις αντίστοιχες μητρικές τους γλώσσες, γεγονός που εκτιμήθηκε από το προσωπικό του καταστήματος. Αυτός ήταν ένας τρόπος να επικοινωνηθεί στον έξω κόσμο ότι σε αυτό το σχολείο όλοι/ες οι μαθητές τριες είναι ίσοι, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο, την οικογένεια ή την οικονομική τους κατάσταση. Μετά το ταξίδι για ψώνια ακολούθησε το κοινό μαγείρεμα - οι οδηγίες κοινοποιήθηκαν σε διάφορες γλώσσες. Όταν το φαγητό ήταν έτοιμο, το τραπέζι στρώθηκε και το φαγητό καταναλώθηκε. Καθώς η δραστηριότητα αυτή πραγματοποιήθηκε σε μία από τις δύο μόνο τάξεις του σχολείου, οι μαθητές/τριες έδωσαν δείγματα του φαγητού τους στην άλλη τάξη. Οι Απόκριες γιορτάστηκαν με μεταμφίεση και σκάλισμα κολοκύθας. Οι μαθητές/τριες μαγείρεψαν αμερικανικές τηγανίτες και τις διακόσμησαν σύμφωνα με τις δικές τους ιδέες. Ενθυμούμενοι τις τοπικές παραδόσεις, το σχολείο επισκέφθηκε επίσης το τοπικό νεκροταφείο και άναψε κεριά στη μνήμη των αποθανόντων αγαπημένων προσώπων.

Základná škola - Alapiskola, Vyškovce nad Ipľom

Je to najmenšia škola RPPE s 24 žiakmi. Pri troch príležitostiach učelia a žiaci pripravovali rómske a iné národnostné jedlá, aby zistili, čo je spoločné a čo odlišné v spôsobe stravovania, napríklad v používaní surovín. Škola stavia na poznatkoch získaných z predchádzajúcich aktivít realizovaných v rámci RPPE, preto každému vareniu predchádzal nákupný výlet. Potraviny boli označené a ceny boli uvedené vo viacerých jazykoch a suma, ktorú treba zaplatiť, bola vypočítaná v maďarčine, slovenčine a rómčine. Keď žiaci vstupovali do potravín a vychádzali z nich, vymieňali si pozdravy vo svojich materinských jazykoch, čo personál obchodu ocenil. Týmto spôsobom sa vonkajšiemu svetu oznamovalo, že v tejto škole sú si všetci študenti rovní bez ohľadu na ich pôvod, rodinnú alebo finančnú situáciu. Po nákupoch nasledovalo spoločné varenie - inštrukcie boli komunikované vo viacerých jazykoch. Keď bolo jedlo hotové, prestrel sa stôl a jedlo sa zjedlo. Keďže táto aktivita sa uskutočnila len v jednej z dvoch tried školy, žiaci priniesli vzorky svojich jedál do druhej triedy.

Halloween sa oslavoval prezliekaním a vyrezávaním tekvic. Žiaci pripravili americké palacinky a vyzdobili ich podľa vlastných predstáv. Pripomínajúc si miestne tradície, škola navštívila aj miestny cintorín a zapálila sviečky na pamiatku zosnulých blízkych.

Všetci rómski žiaci školy pochádzajú z

Osnovna šola - Alapiskola, Vyškovce nad Ipľom

To je najmanjšia škola RPPE s 24 učenci. Učiteľji in učenci so trikrat pripravljali romske in druge narodne jedi, da bi ugotovili, kaj je skupno in kaj različno pri načinu prehranjevanja, na primer pri uporabi sestavin. Šola gradi na znanju, pridobljenem pri prejšnjih dejavnostih, izvedenih v okviru RPPE, zato je pred vsako kuharsko urico potekal nakupovalni izlet. Živila so bila označena, cene so bile navedene v več jezikih, znesek, ki ga je bilo treba plačati, pa je bil izračunan v maďarščini, slovaščini in romščini. Ko so učenci vstopali v trgovino in iz nje izstopali, so si izmenjali pozdrave v svojih maternih jezikih, kar je osebe v trgovini cenilo. S tem so zunanjemu svetu sporočali, da so v tej šoli vsi učenci enaki, ne glede na njihov izvor, družino ali finančno stanje. Nakupovanju je sledilo skupno kuhanje - navodila so bila posredovana v več jezikih. Ko je bila hrana pripravljena, so pogrnili mizo in jo pojedli. Ker se je ta dejavnost izvajala v enem od dveh razredov na šoli, so učenci prinesli vzorce svoje hrane v drugi razred.

Noč čarovnic so praznovali s preoblečenjem in izrezovanjem buč. Učenci so pekli ameriške palačinke in jih okrasili po svojih zamislih. Ob spominu na lokalne običaje je šola obiskala tudi lokalno pokopališče in prižgala sveče v spomin na umrle bližnje.

Vsi romski učenci šole prihajajo iz družin, ki živijo v skrajni revščini - brez svetlobe, elektrike in pogosto celo brez mize ali

ones.

The school's Roma students all come from families living in extreme poverty – no light, no electricity, and often not even a desk or chair. It is thus important not only to make them aware of their own traditions but also to teach them what a table is for, how to use a stove, why it is important to wash the dishes and how to do it. The school teaches its students to help others and encourages those who need help not to be afraid to ask for it.

Οι μαθητές Ρομά του σχολείου προέρχονται όλοι από οικογένειες που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας - δεν έχουν φως, δεν έχουν ηλεκτρικό ρεύμα και συχνά ούτε καν γραφείο ή καρέκλα. Επομένως, είναι σημαντικό όχι μόνο να τους γνωρίσουμε τις δικές τους παραδόσεις αλλά και να τους διδάξουμε τι χρησιμεύει το τραπέζι, πώς να χρησιμοποιούν τη σόμπα, γιατί είναι σημαντικό να πλένουν τα πιάτα και πώς να το κάνουν. Το σχολείο διδάσκει στους μαθητές/τριές του να βοηθούν τους άλλους και ενθαρρύνει όσους/ες χρειάζονται βοήθεια να μη φοβούνται να τη ζητήσουν.

rodín, ktoré žijú v extrémnej chudobe - nemajú svetlo, elektrinu a často ani stôl či stoličku. Preto je dôležité nielen oboznámiť ich s vlastnými tradíciami, ale aj naučiť ich, na čo slúži stôl, ako sa používa sporák, prečo je dôležité umývať riad a ako sa to robí. Škola učí svojich žiakov pomáhať druhým a povzbudzuje tých, ktorí potrebujú pomoc, aby sa nebáli o ňu požiadať.

stola. Zato je pomembno, da se ne zavedajo le svojih tradicij, ampak da jih tudi naučimo, čemu je namenjena miza, kako uporabljati štedilnik, zakaj je pomembno pomivati posodo in kako to storiti. Šola učence uči pomagati drugim in spodbuja tiste, ki potrebujejo pomoč, naj se ne bojijo prositi zanje.

Vilka Šuleka Elementary School, Šulekovo

The school continues its practice of using special events to celebrate and reflect on students' plurilingualism: Slovak (the language of schooling), English and German (curriculum languages), and Romani (the heritage language of about 40 per cent of the pupils). On National Apple Day, for example, students learnt the word for apple in four languages and drew, painted and cut out pictures of apples, making an apple mosaic. On the European Day of Languages they created presentations, quizzes, games, puzzles and competitions about the Nordic countries but also included Romani. And they participated in Night with Andersen, an international event that allows children to sleep over in their local library and listen to readings and watch performances of Hans Christna Andersen's fairy tales. Students at Vilka Šuleka Elementary School read stories by Andersen in Romani and English; the associated activities were designed to foster togetherness and tolerance.

The school also organizes events that involve the local Roma community. On Saturday 21 September, for example, members of the Roma community attended the celebration "Farewell to Summer", which was combined with a goulash cookery competition; the students were entertained by games and a bouncy castle.

On 28 October students from grades 5 and 6 engaged in a lively discussion about Romani culture. Roma pupils enriched the discussion with their explanations,

Δημοτικό σχολείο Vilka Šuleka, Šulekovo

Το σχολείο συνεχίζει την πρακτική του να χρησιμοποιεί ειδικές εκδηλώσεις για να γιορτάσει και να προβληματιστεί σχετικά με την πολυγλωσσία των μαθητών: (η γλώσσα του σχολείου), τα αγγλικά και τα γερμανικά (γλώσσες του προγράμματος σπουδών), και τη Ρομανί (η γλώσσα κληρονομιάς του 40% περίπου των μαθητών/τριών). Την Εθνική Ημέρα Μήλου, για παράδειγμα, οι μαθητές έμαθαν τη λέξη για το μήλο σε τέσσερις γλώσσες, ζωγράφισαν και έκοψαν εικόνες μήλων, φτιάχνοντας ένα μωσαϊκό μήλου. Στην Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών δημιούργησαν παρουσιάσεις, κουίζ, παιχνίδια, παζλ και διαγωνισμούς για τις σκανδιναβικές χώρες, αλλά συμπεριέλαβαν και τη Ρομανί. Επίσης, συμμετείχαν στη Νύχτα με τον Άντερσεν, μια διεθνή εκδήλωση που επιτρέπει στα παιδιά να κοιμηθούν στη βιβλιοθήκη της περιοχής τους και να ακούσουν αναγνώσεις και να παρακολουθήσουν παραστάσεις παραμυθιών του Χανς Κρίσνα Άντερσεν. Οι μαθητές/τριες του δημοτικού σχολείου Vilka Šuleka διάβασαν ιστορίες του Άντερσεν στη Ρομανί και στα αγγλικά- οι σχετικές δραστηριότητες είχαν σχεδιαστεί για να ενισχύσουν τη συντροφικότητα και την ανεκτικότητα.

Το σχολείο διοργανώνει επίσης εκδηλώσεις στις οποίες συμμετέχει η τοπική κοινότητα των Ρομά. Το Σάββατο 21 Σεπτεμβρίου, για παράδειγμα, μέλη της κοινότητας των Ρομά παρακολούθησαν τη γιορτή «Αποχαιρετισμός στο καλοκαίρι», η οποία συνδυάστηκε με διαγωνισμό μαγειρικής γκούλας- οι μαθητές/τριες διασκεδάστηκαν με παιχνίδια και ένα φουσκωτό κάστρο.

Στις 28 Οκτωβρίου οι μαθητές/τριες των τάξεων 5 και 6 συμμετείχαν σε μια ζωντανή συζήτηση για τον πολιτισμό των Ρομά. Οι μαθητές Ρομά εμπλούτισαν τη συζήτηση με τις εξηγήσεις, τα σχόλια και τις απόψεις τους.

Základná škola Vilka Šuleka, Šulekovo

Škola pokračuje vo využívaní špeciálnych podujatí na oslavu a reflexiu plurilingvizmu žiakov: V tomto roku sa v škole konajú oslavy viacnásobného zastúpenia žiakov: slovenčiny (vyučovací jazyk), angličtiny a nemčiny (jazyky učebných osnov) a rómčiny (jazyk dedičstva približne 40 % žiakov). Napríklad na Národný deň jablka sa žiaci naučili slovo pre jablko v štyroch jazykoch a kreslili, maľovali a vystrihovali obrázky jablka, z ktorých vytvorili jablkovú mozaiku. Pri príležitosti Európskeho dňa jazykov vytvorili prezentácie, kvízy, hry, hádanky a súťaže o severských krajinách, ale zapojili aj rómčinu. A zúčastnili sa na Noci s Andersenom, medzinárodnom podujatí, ktoré umožňuje deťom prespať v miestnej knižnici a vypočuť si čítanie a pozrieť si predstavenie rozprávok Hansa Christna Andersena. Žiaci Základnej školy Vilka Šuleka čítali Andersenove príbehy v rómčine a angličtine; sprievodné aktivity boli zamerané na podporu spolupatričnosti a tolerancie.

Škola organizuje aj podujatia, do ktorých sa zapája miestna rómska komunita. Napríklad v sobotu 21. septembra sa členovia rómskej komunity zúčastnili na oslave Rozlúčka s letom, ktorá bola spojená so súťažou vo varení guláša; žiaci sa zabavili pri hrách a skákanom hrade.

Dňa 28. októbra sa žiaci 5. a 6. ročníka zapojili do živej diskusie o rómskej kultúre. Rómski žiaci obohatili diskusiu svojimi vysvetleniami, komentármi a názormi.

Osnovna šola Vilka Šuleka, Šulekovo

Šola še naprej uporablja posebne dogodke za praznovanje in razmislek o večjezičnosti učencev: V okviru tečaja se izvajajo številne dejavnosti: slovaščina (učni jezik), angleščina in nemščina (učna jezika) ter romščina (jezik dediščine približno 40 odstotkov učencev). Na nacionalni dan jabolk so se na primer učenci naučili besedo za jabolko v štirih jezikih ter risali, slikali in izrezovali slike jabolk ter izdelali jabolčni mozaik. Ob evropskem dnevu jezikov so pripravili predstavitev, kvize, igre, uganke in tekmovanja o nordijskih državah, ki so vključevali tudi romščino. Sodelovali so tudi pri Noči z Andersenom, mednarodnem dogodku, ki otrokom omogoča, da prespijo v lokalni knjižnici ter poslušajo branje in gledajo predstave pravljic Hansa Christna Andersena. Učenci OŠ Vilka Šuleka so Andersenove zgodbe brali v romskem in angleškem jeziku, s tem povezane dejavnosti pa so bile namenjene spodbujanju druženja in strpnosti.

Šola organizira tudi prireditve, ki vključujejo lokalno romsko skupnost. V soboto, 21. septembra, so se na primer pripadniki romske skupnosti udeležili praznovanja „slovo od poletja“, ki je bilo združeno s tekmovanjem v kuhanju golaža; učenci so se zabavali z igrami in skakalnim gradom.

28. oktobra so učenci 5. in 6. razreda sodelovali v živahni razpravi o romski kulturi. Rómski učenci so razpravo obogatili s svojimi pojasnili, komentarji in mnenji.

Franceta Prešerna Elementary School, Črenšovci

The school celebrated the European Day of Languages by organizing a multilingual cultural day for all students at the school. Teachers and students from secondary schools in the locality were invited to join them along with Roma teachers, the school's own language teachers, and

Δημοτικό σχολείο Franceta Prešerna, Črenšovci

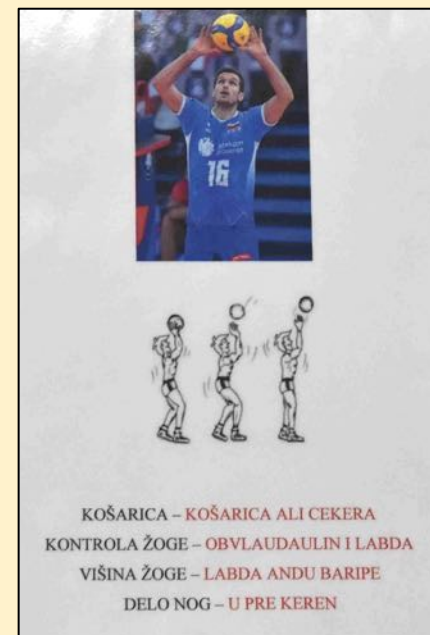
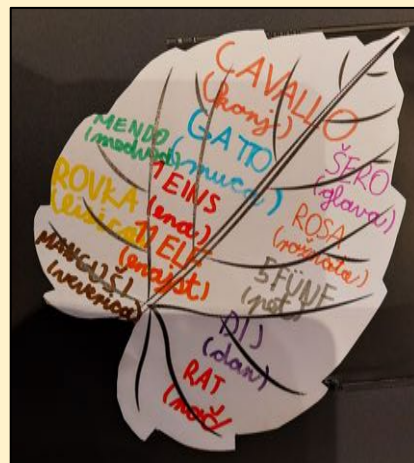
Το σχολείο γιόρτασε την Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών διοργανώνοντας μια πολύγλωσση πολιτιστική ημέρα για όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες του σχολείου. Καθηγητές και μαθητές/τριες από σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της περιοχής προσκλήθηκαν να συμμετάσχουν μαζί με καθηγητές/τριες Ρομά, ξένων γλωσσών του ίδιου του σχολείου και

Základná škola Franceta Prešerna, Črenšovci

Škola oslávila Európsky deň jazykov zorganizovaním viacjazyčného kultúrneho dňa pre všetkých študentov školy. Boli pozvaní učitelia a študenti zo stredných škôl v danej lokalite spolu s rómskymi učiteľmi, vlastnými učiteľmi jazykov a mentormi spoza hraníc v Chorvátsku.

Osnovna šola Franceta Prešerna, Črenšovci

Šola je evropski dan jezikov obeležila z organizacijo večjezičnega kulturnega dneva za vse učence šole. K sodelovanju so bili povabljeni učitelji in dijaki iz srednjih šol v okolici, romski učitelji, učitelji jezikov na šoli in mentorji z druge strani meje na Hrvaškem. Dijaki so se v tem dnevu

In the course of the day, pupils engaged with French, Russian, Hungarian, Spanish, Italian, Latin, Romani, Slovenian sign language, German, English and Croatian. They greatly enjoyed trying to communicate in languages that were new to them, finding Slovenian sign language

στην Κροατία. Κατά τη διάρκεια της ημέρας, οι μαθητές/τριες ασχολήθηκαν με τα γαλλικά, τα ρωσικά, τα ουγγρικά, τα ισπανικά, τα ιταλικά, τα λατινικά, τη Ρομανί, τη σλοβενική νοηματική γλώσσα, τα γερμανικά, τα αγγλικά και τα κροατικά. Τους άρεσε πολύ να προσπαθούν να επικοινωνήσουν σε γλώσσες που ήταν καινούργιες για αυτούς, βρίσκοντας τη

francúzštine, ruštine, maďarčine, španielčine, taliančine, latinčine, rómčine, slovinskému posunkovému jazyku, nemčine, angličtine a chorvátčine. Veľmi sa im páčilo skúšať komunikovať v jazykoch, ktoré boli pre nich nové, pričom slovinský posunkový jazyk a ruština s cyrilikou boli

maďarščino, španščino, italijanščino, latinščino, romščino, slovenskim znakovnim jezikom, nemščino, angleščino in hrvaščino. Učenci so zelo uživali v sporazumevanju v jezikih, ki so bili zanje novi, še posebej zanimiva pa sta jim bila slovenski znakovni jezik in ruščina s svojo

and Russian with its Cyrillic alphabet especially interesting. The older pupils were fascinated by Latin, which they had not encountered previously. Many students also liked the fact that teachers and high school students who were alumni of Franceta Prešerna Elementary School participated in some of the workshops.

In sports lessons in grade 6, students learned the basics of volleyball, working in two groups on the lower and upper rebound. Roma students led one of the groups, providing explanations in Romani as well as Slovenian. This helped to increase their self-confidence and motivation, encouraged them to feel proud of their heritage language, and exposed non-Roma students to Romani.

Janka Padežnika Elementary School, Maribor

Janka Padežnika Elementary School attaches great importance to preserving cultural traditions and fostering respect for the individual and his or her cultural identity. Roma culture instils in pupils an active and respectful attitude towards ethnic identity and culture, and in particular draws attention to the values that facilitate the development of a humane and democratic community that respects cultural rights as an integral part of human rights.

In October 2024 the school hosted "Young Romani Artists", an event that brought Roma children together with their mentors. Organized in cooperation with

σλοβενική νοηματική γλώσσα και τη ρωσική με το κυριλλικό αλφάβητο ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα. Οι μεγαλύτεροι/ες μαθητές/τριες γοητεύτηκαν από τα λατινικά, τα οποία δεν είχαν ξανασυναντήσει. Σε πολλούς/ές μαθητές/τριες άρεσε επίσης το γεγονός ότι σε ορισμένα από τα εργαστήρια συμμετείχαν δάσκαλοι και μαθητές/τριες Λυκείου που ήταν απόφοιτοι του Δημοτικού Σχολείου Franceta Prešerna.

Στα μαθήματα αθλητισμού στην 6η τάξη, οι μαθητές/τριες έμαθαν τις βασικές αρχές του βόλεϊ, δουλεύοντας σε δύο ομάδες στην κάτω και στην πάνω αναπήδηση. Μαθητές/τριες Ρομά ηγήθηκαν μιας από τις ομάδες, παρέχοντας εξηγήσεις στη Ρομανί καθώς και στα σλοβενικά. Αυτό βοήθησε στην αύξηση της αυτοπεποίθησης και των κινήτρων τους, τους ενθάρρυνε να αισθάνονται υπερήφανοι για τη γλώσσα της κληρονομιάς τους και εξέθεσε τους μη Ρομά μαθητές στη Ρομανί.

Δημοτικό σχολείο Janka Padežnika, Μάρμπωρ

Το Δημοτικό Σχολείο Janka Padežnika αποδίδει μεγάλη σημασία στη διατήρηση των πολιτιστικών παραδόσεων και στην προώθηση του σεβασμού του ατόμου και της πολιτιστικής του ταυτότητας. Η κουλτούρα των Ρομά ενσταλάζει στους/στις μαθητές/τριες μια ενεργή και σεβαστή στάση απέναντι στην εθνική ταυτότητα και τον πολιτισμό, και ειδικότερα εφιστά την προσοχή στις αξίες που διευκολύνουν την ανάπτυξη μιας ανθρώπινης και δημοκρατικής κοινότητας που σέβεται τα πολιτιστικά δικαιώματα ως αναπόσπαστο μέρος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τον Οκτώβριο του 2024 το σχολείο φιλοξένησε τους «Νέους Ρομά καλλιτέχνες», μια εκδήλωση που έφερε σε επαφή παιδιά Ρομά με τους μέντορές τους. Η εκδήλωση που διοργανώθηκε σε συνεργασία με την ένωση Ρομά Romano

pre nich obzvlášť zaujímavé. Starších žiakov zaujala latinčina, s ktorou sa predtým nestretli. Mnohým žiakom sa páčilo aj to, že na niektorých workshopoch sa zúčastnili učitelia a študenti stredných škôl, ktorí boli absolventmi ZŠ Franceta Prešerna.

Na hodinách športu v 6. ročníku sa žiaci naučili základy volejbalu, pracovali v dvoch skupinách na dolnom a hornom odbití. Jednu zo skupín viedli rómski študenti, ktorí poskytovali výklad v rómčine aj v slovinčine. Pomohlo to zvýšiť ich sebadôveru a motiváciu, povzbudilo ich to k pocitu hrdosti na svoj jazyk, ktorý je ich dedičstvom, a nerómski žiaci sa zoznámili s rómčinou.

Základná škola Janka Padežnika, Maribor

Základná škola Janka Padežnika prikladá veľký význam zachovávaní kultúrnych tradícií a posilňovaniu úcty k jednotlivcovi a jeho kultúrnej identite. Rómska kultúra vštepuje žiakom aktívny a úctivý vzťah k etnickej identite a kultúre, a najmä upozorňuje na hodnoty, ktoré napomáhajú rozvoju humánneho a demokratického spoločenstva, ktoré rešpektuje kultúrne práva ako neoddeliteľnú súčasť ľudských práv.

V októbri 2024 sa v škole uskutočnilo podujatie „Mladí rómski umelci“, na ktorom sa stretli rómske deti so svojimi mentormi. Podujatie organizované v spolupráci s rómskym združením Romano

cirilico. Starejši učenci so bili navdušeni nad latinščino, s katero se prej niso srečali. Mnogim učencem je bilo všeč tudi to, da so na nekaterih delavnicah sodelovali učitelji in dijaki, ki so bili alumni OŠ Franceta Prešerna.

Pri pouku športne vzgoje v 6. razredu so učenci spoznavali osnove odbojke, pri čemer so delali v dveh skupinah na spodnjem in zgornjem odboju. Eno od skupin so vodili romski učenci, ki so podajali razlage tako v romskem kot slovenskem jeziku. To je pripomoglo k njihovi večji samozvesti in motivaciji, jih spodbudilo k ponosu na svoj jezik dediščine in neromske učence seznanilo z romščino.

Osnovna šola Janka Padežnika, Maribor

Osnovna šola Janka Padežnika pripisuje velik pomen ohranjanju kulturnih tradicij in spodbujanju spoštovanja posameznika in njegove kulturne identitete. Romska kultura učencem privzgaja aktiven in spoštljiv odnos do etnične identitete in kulture, zlasti pa opozarja na vrednote, ki omogočajo razvoj humane in demokratične skupnosti, ki spoštuje kulturne pravice kot sestavni del človekovih pravic.

Oktobra 2024 je šola gostila dogodek „Mladi romski umetniki“, ki je združil romske otroke z njihovimi mentorji. Dogodek, ki je bil organiziran v sodelovanju z romskim združenjem Romano Pralipe, je prikal dejavnosti v razredu, ki negujejo

the Roma association Romano Pralipe, the event showcased classroom activities that nurture Roma students' cultural traditions.

Roma culture expresses emotions and feelings through dance and song, and the singing, music and recitations performed at "Young Romani Artists" showed how well Roma students know their roots; some of them also know the Romani language. A quiz gave them a chance to demonstrate their knowledge of Roma culture. The event also featured presentations by pupils from various schools in Maribor, and a musical performance by Nina Braseur, who sang one of her own compositions alongside the Slovenian and Roma anthems.

In his address, Jožek Horvat Muc, President of the Union of Roma of Slovenia and the European Romani Federation, an advocate for Slovenian Roma, a writer and an expert in Romani language and culture, said that Roma children often no longer speak the Romani language, which is why it is slowly disappearing. He was particularly proud of the Romani language and pleased that it could be heard at this event.

Pralipe, παρουσίασε δραστηριότητες στην τάξη που καλλιεργούν τις πολιτιστικές παραδόσεις των μαθητών Ρομά.

Ο πολιτισμός των Ρομά εκφράζει συναισθήματα και αισθήματα μέσω του χορού και του τραγουδιού. Το τραγούδι, η μουσική και οι απαγγελίες που παρουσιάστηκαν στο «Young Romani Artists» έδειξαν πόσο καλά οι μαθητές/τριες Ρομά γνωρίζουν τις ρίζες τους-ορισμένοι από αυτούς γνωρίζουν επίσης τη γλώσσα των Ρομά. Ένα κομμάτι τους έδωσε την ευκαιρία να αποδείξουν τις γνώσεις τους για τον πολιτισμό των Ρομά. Η εκδήλωση περιελάμβανε επίσης παρουσιάσεις από μαθητές/τριες από διάφορα σχολεία του Μάριμπορ και μια μουσική παράσταση από τη Nina Braseur, η οποία τραγούδησε μια δική της σύνθεση μαζί με τους ύμνους της Σλοβενίας και των Ρομά.

Στον χαιρετισμό του, ο Jožek Horvat Muc, Πρόεδρος της Ένωσης Ρομά της Σλοβενίας και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Ρομά, συνήγορος των Σλοβένων Ρομά, συγγραφέας και ειδικός στη γλώσσα και τον πολιτισμό των Ρομά, δήλωσε ότι τα παιδιά των Ρομά συχνά δεν μιλούν πλέον τη γλώσσα των Ρομά, γι' αυτό και εξαφανίζεται σιγά-σιγά. Ήταν ιδιαίτερα υπερήφανος για τη γλώσσα Ρομανί και χαρούμενος που μπορούσε να ακουστεί σε αυτή την εκδήλωση.

Pralipe predstavilo aktivnosti v triedach, ktoré pestujú kultúrne tradície rómskych žiakov.

Rómska kultúra vyjadruje emócie a pocity prostredníctvom tanca a piesní a spev, hudba a recitácie, ktoré odznali na podujatí „Mladí rómski umelci“, ukázali, ako dobre poznajú rómski žiaci svoje korene; niektorí z nich ovládajú aj rómsky jazyk. V kvíze mali možnosť preukázať svoje vedomosti o rómskej kultúre. Na podujatí sa predstavili aj žiaci z rôznych škôl v Maribore a hudobné vystúpenie Niny Braseur, ktorá okrem slovinskej a rómskej hymny zaspievala aj jednu zo svojich vlastných skladieb.

Jožek Horvat Muc, predseda Zväzu Rómov Slovinska a Európskej rómskej federácie, obhajca slovinských Rómov, spisovateľ a odborník na rómsky jazyk a kultúru, vo svojom príhovore uviedol, že rómske deti už často nehovoria rómskym jazykom, a preto tento jazyk pomaly zaniká. Na rómčinu bol mimoriadne hrdý a teší ho, že ju bolo možné počuť na tomto podujatí.

kulturne tradicije romskih učencev.

Romska kultura izraža čustva in občutke s plesom in pesmijo, petje, glasba in recitacije na dogodku „Mladi romski umetniki“ pa so pokazali, kako dobro romski učenci poznajo svoje korenine; nekateri med njimi znajo tudi romski jezik. S kvizom so lahko pokazali svoje znanje o romski kulturi. Na prireditvi so se predstavili tudi učenci različnih mariborskih šol, glasbeni nastop pa je pripravila Nina Braseur, ki je ob slovenski in romski himni zapela eno od svojih skladb.

Jožek Horvat Muc, predsednik Zveze Romov Slovenije in Evropske romske federacije, zagovornik slovenskih Romov, pisatelj ter strokovnjak za romski jezik in kulturo, je v svojem nagovoru povedal, da romski otroci pogosto ne govorijo več romskega jezika, zato ta počasi izginja. Na romski jezik je bil še posebej ponosen in vesel, da ga je bilo mogoče slišati na tem dogodku.

10th Elementary School of Nea Ionia, Volos

10th Elementary School of Nea Ionia, most of whose students are Roma, uses learner diaries as a way of engaging students in their learning and encouraging them to participate actively and collaboratively in the classroom. In grade 1 the diary project is managed by Apostolia Vaitsi, while the teacher responsible for the field observations during the skill labs in grade 6 is Zoi Ioannidou. The teacher's diary records the methods used, the children's impressions, their interest in language, their enthusiasm for the activities, the challenges they faced, and their thoughts on the thematic units taught.

Each student's diary reflects his or her personal preferences. The pages are numbered, the beginning of each month is marked by a month page decorated in whatever way the students choose, and there is a margin on each page for teacher feedback. Grade 1 students, who are just learning to write, make a drawing of their favourite activity each week and add a caption, which they copy from the board. The diaries are plurilingual: entries are made in Romani, Greek and English – the inclusion of Romani has proved especially motivating for students. The significance of the weekly diary increased as students came to understand that all the languages they know – Greek, Romani and English – are included in the learning process.

The diary project has boosted students' self-esteem and increased their engagement in classroom activities and

10ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας, Βόλος

Το 10ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας, του οποίου οι περισσότεροι μαθητές είναι Ρομά, χρησιμοποιεί τα ημερολόγια μαθητών/τριών ως έναν τρόπο εμπλοκής τους στη μάθησή τους και ενθάρρυνσής τους να συμμετέχουν ενεργά και συνεργατικά στην τάξη. Στην Α' τάξη το πρόγραμμα των ημερολογίων διαχειρίζεται η Αποστολία Βαϊτσί, ενώ υπεύθυνη εκπαιδευτικός για τις επιτόπιες παρατηρήσεις κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων δεξιοτήτων στην Στ' τάξη είναι η Ζωή Ιωαννίδου. Στο ημερολόγιο του εκπαιδευτικού καταγράφονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν, οι εντυπώσεις των παιδιών, το ενδιαφέρον τους για τη γλώσσα, ο ενθουσιασμός τους για τις δραστηριότητες, οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν και οι σκέψεις τους για τις θεματικές ενότητες που διδάχθηκαν.

Το ημερολόγιο κάθε μαθητή/τριας αντικατοπτρίζει τις προσωπικές του προτιμήσεις. Οι σελίδες είναι αριθμημένες, η αρχή κάθε μήνα σηματοδοτείται από μια σελίδα διακοσμημένη με όποιο τρόπο επιλέξουν οι μαθητές/τριες, και υπάρχει περιθώριο σε κάθε σελίδα για ανατροφοδότηση από τον/την εκπαιδευτικό. Οι μαθητές/τριες της Α' τάξης, που μόλις μαθαίνουν να γράφουν, κάνουν μια ζωγραφιά της αγαπημένης τους δραστηριότητας κάθε εβδομάδα και προσθέτουν μια λεζάντα, την οποία αντιγράφουν από τον πίνακα. Τα ημερολόγια είναι πολύγλωσσα: το κείμενο γράφεται στη γλώσσα Ρομανί, στα ελληνικά και στα αγγλικά - η συμπερίληψη των Ρομανί έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα κινητοποιητική για τους/τις μαθητές/τριες. Η σημασία του εβδομαδιαίου ημερολογίου αυξήθηκε καθώς οι μαθητές/τριες κατάλαβαν ότι όλες οι γλώσσες που γνωρίζουν - ελληνικά, Ρομανί και αγγλικά - περιλαμβάνονται στη διαδικασία μάθησης.

10. základná škola Nea Ionia, Volos

10. základná škola Nea Ionia, ktorej väčšina žiakov sú Rómovia, používa žiacke denníky ako spôsob, ako zapojiť žiakov do učenia a povzbudiť ich k aktívnej účasti a spolupráci v triede. Na 1. stupni projekt denníkov vedie Apostolia Vaitsi, zatiaľ čo učiteľkou zodpovednou za terénne pozorovania počas laboratórií zručností v 6. ročníku je Zoi Ioannidou. Učiteľka do denníka zaznamenáva použité metódy, dojmy detí, ich záujem o jazyk, nadšenie z aktivít, problémy, ktorým čelili, a ich názory na vyučované tematické celky.

Denník každého žiaka odráža jeho osobné preferencie. Strany sú očíslované, začiatok každého mesiaca je označený stránkou mesiaca vyzdobenou ľubovoľným spôsobom, ktorý si žiaci zvolia, a na každej strane je priestor na spätnú väzbu od učiteľa. Žiaci 1. ročníka, ktorí sa ešte len učia písať, si každý týždeň nakreslia svoju obľúbenú činnosť a pridajú k nej podpis, ktorý skopírujú z tabule. Denníky sú viacjazyčné: zápisy sa robia v rómčine, gréčtine a angličtine - zaradenie rómčiny sa ukázalo ako mimoriadne motivujúce pre žiakov. Význam týždenného denníka vzrástol, keď študenti pochopili, že všetky jazyky, ktoré poznajú - gréčtina, rómčina a angličtina - sú zahrnuté do procesu učenia.

Projekt denníka posilnil sebavedomie študentov a zvýšil ich zapojenie do triednych aktivít a školských podujatí. Pomocou aktuálnych tém a medzinárodných dní projekt skúmal životný štýl, tradície, záujmy, hudbu,

10. osnovna šola Nea Ionia, Volos

10. osnovna šola Nea Ionia, katere večina učencev so Romi, uporablja dnevnike učencev kot način vključevanja učencev v učenje in spodbujanja njihovega aktivnega in sodelovalnega sodelovanja v razredu. V 1. razredu projekt dnevnika vodi Apostolia Vaitsi, medtem ko je učiteljica, ki je odgovorna za opazovanje na terenu med praktičnimi vajami v 6. razredu, Zoi Ioannidou. Učiteljica v dnevnik zapisuje uporabljene metode, vtise otrok, njihovo zanimanje za jezik, navdušenje nad dejavnostmi, izzive, s katerimi so se srečevali, in njihova razmišljanja o poučevanih tematskih enotah.

Dnevnik vsakega učenca odraža njegove osebne preference. Strani so oštevilčene, začetek vsakega meseca je označen z mesečno stranjo, okrašeno na način, ki ga učenci izberejo sami, na vsaki strani pa je prostor za povratne informacije učitelja. Učenci 1. razreda, ki se šele učijo pisati, vsak teden narišejo svojo najljubšo dejavnost in dodajo napis, ki ga prepišejo s table. Dnevnik so večjezični: vpisi so v romščini, grščini in angleščini - vključitev romščine se je za učence izkazala za posebno motivacijo. Pomen tedenskega dnevnika se je povečal, ko so učenci spoznali, da so v učni proces vključeni vsi jeziki, ki jih poznajo - grščina, romščina in angleščina.

Projekt dnevnika je povečal samozavest učencev in njihovo sodelovanje pri dejavnostih v razredu in šolskih dogodkih. S pomočjo aktualnih tem in mednarodnih

school events. Using current topics and international days, the project has explored the students' lifestyle, traditions, interests, music, places of residence, and history. The integration of experiential, interdisciplinary, and multilingual approaches has helped students to feel included and valued, enriched the educational process with elements of culture and personal expression, and enabled teachers to better understand their students' interests and adjust their teaching methods accordingly. Overall, this initiative highlighted the importance of language and cultural identity in education, promoting multiculturalism and linguistic awareness as an integral part of daily learning.

Since the Romani language is oral, the school had the idea of making a small dictionary from the vocabulary that occurred in thematic discussions. The dictionary included commonly used Romani expressions with Greek and English equivalents. Assistance from older students was sought to collect and interpret words correctly.

Το πρόγραμμα ημερολογίου ενίσχυσε την αυτοεκτίμηση των μαθητών/τριών και αύξησε τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες της τάξης και στις σχολικές εκδηλώσεις. Χρησιμοποιώντας τρέχοντα θέματα και διεθνείς ημέρες, το πρόγραμμα διερεύνει τον τρόπο ζωής, τις παραδόσεις, τα ενδιαφέροντα, τη μουσική, τους τόπους διαμονής και την ιστορία των μαθητών/τριών. Η ενσωμάτωση βιωματικών, διαθεματικών και πολυγλωσσικών προσεγγίσεων βοήθησε τους/τις μαθητές/τριες να νιώσουν ότι συμπεριλαμβάνονται και εκτιμώνται, εμπλούτισε την εκπαιδευτική διαδικασία με στοιχεία πολιτισμού και προσωπικής έκφρασης και επέτρεψε στους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν καλύτερα τα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών τους και να προσαρμόσουν ανάλογα τις μεθόδους διδασκαλίας τους. Συνολικά, η πρωτοβουλία αυτή ανέδειξε τη σημασία της γλώσσας και της πολιτισμικής ταυτότητας στην εκπαίδευση, προωθώντας την πολυπολιτισμικότητα και τη γλωσσική ευαισθητοποίηση ως αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής μάθησης.

Δεδομένου ότι η γλώσσα των Ρομά είναι προφορική, το σχολείο είχε την ιδέα να φτιάξει ένα μικρό λεξικό από το λεξιλόγιο που προέκυπτε στις θεματικές συζητήσεις. Το λεξικό περιελάμβανε συχνά χρησιμοποιούμενες εκφράσεις των Ρομά με ελληνικές και αγγλικές αντιστοιχίες. Ζητήθηκε η βοήθεια μεγαλύτερων μαθητών/τριων για τη συλλογή και τη σωστή ερμηνεία των λέξεων.

miesta pobytu a históriu študentov. Integrácia zážitkového, interdisciplinárneho a viacjazyčného prístupu pomohla žiakom cítiť sa začlenení a ocenení, obohatila vzdelávací proces o prvky kultúry a osobného prejavu a umožnila učiteľom lepšie pochopiť záujmy žiakov a prispôbiť im vyučovacie metódy. Celkovo táto iniciatíva zdôraznila význam jazyka a kultúrnej identity vo vzdelávaní a podporila multikulturalizmus a jazykové povedomie ako neoddeliteľnú súčasť každodenného vzdelávania.

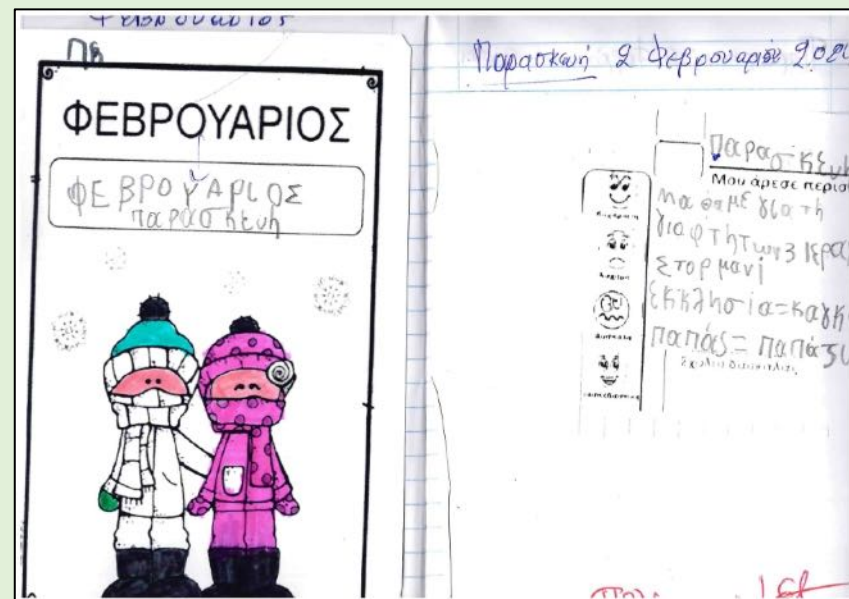
Keďže rómsky jazyk je ústny, v škole vznikol nápad vytvoriť malý slovník zo slovnej zásoby, ktorá sa vyskytla v tematických diskusiách. Slovník obsahoval bežne používané rómske výrazy s gréckymi a anglickými ekvivalentmi. Pri zbieraní a správnom výklade slov sa hľadala pomoc u starších žiakov.

dni je projekt raziskal življenjski slog, običaje, interese, glasbo, kraje bivanja in zgodovino učencev. Vključevanje izkustvenih, interdisciplinarnih in večjezičnih pristopov je učencem pomagalo, da so se počutili vključene in cenjene, obogatilo izobraževalni proces z elementi kulture in osebnega izražanja, učiteljem pa omogočilo, da so bolje razumeli interese učencev in temu prilagodili svoje učne metode. Na splošno je ta pobuda poudarila pomen jezika in kulturne identitete v izobraževanju ter spodbujala večkulturnost in jezikovno ozaveščenost kot sestavni del vsakodnevnega učenja.

Ker je romski jezik ustni, se je na šoli porodila zamisel, da bi iz besedišča, ki se je pojavilo v tematskih razpravah, naredili majhen slovar. Slovar je vključeval pogosto uporabljene romske izraze z grškimi in angleškimi ustreznici. Pri zbiranju in pravilnem razlaganju besed so za pomoč zaprosili starejše učence.

άσκηση	= άσκησις	(exercise)
αλλαγή	= αλλαγαράβα	(change)
αέρας	= μπαρμπαλ	(air)
ασφάλεια	= ασφάλεια	(security)
αμύδαλα	= μπουτέμια	(almonds)
αγάπη	= μόμια θαντού	(love)
αχμυρό	= λοντό	(salty)
αλάτι	= λον	(salt)
αποκριές	= καρναβάλια	(carnival)
άνθρωπος	= τζενό	(person)
αγόρι	= τσαβό	(boy)
άνοιξη	= άνοιζι	(spring)
άλογο	= ήκρας	(horse)

Frana Metelka Elementary School, Škocjan

Frana Metelka Elementary School, Škocjan already had a Slovenian–Romani dictionary project when the school joined the RPPE. The dictionary was compiled by students who were taking two optional subjects, school journalism with Irena Pleterska and Roma culture with Jan Cerlet. Roma students worked on translations while non-Roma students edited the computer files.

When the school joined the RPPE, the dictionary project was expanded to include other languages spoken by students – English, German, Russian and Bosnian. Pictures have also been added to the word definitions to make them easier

Δημοτικό σχολείο Frana Metelka, Škocjan

Το Δημοτικό Σχολείο Frana Metelka, Škocjan, είχε ήδη ένα πρόγραμμα λεξικού Σλοβενίας–Ρωμανίας, όταν το σχολείο εντάχθηκε στο RPPE. Το λεξικό συντάχθηκε από μαθητές/τριες που παρακολουθούσαν δύο μαθήματα επιλογής, τη σχολική δημοσιογραφία με την Irena Pleterska και τον πολιτισμό των Ρομά με τον Jan Cerlet. Οι μαθητές/τριες Ρομά εργάστηκαν για τις μεταφράσεις, ενώ οι μη Ρομά μαθητές/τριες επεξεργάστηκαν τα αρχεία στον υπολογιστή.

Όταν το σχολείο εντάχθηκε στο RPPE, το έργο του λεξικού επεκτάθηκε, ώστε να συμπεριλάβει και άλλες γλώσσες που μιλούσαν οι μαθητές/τριες – αγγλικά, γερμανικά, ρωσικά και βοσνιακά. Στους ορισμούς των λέξεων προστέθηκαν επίσης εικόνες για να γίνουν πιο

Základná škola Fraňa Metelku, Škocjan

Základná škola Fraňa Metelku, Škocjan už mala projekt slovinsko-rómskeho slovníka, keď sa škola zapojila do RPPE. Slovník zostavili žiaci, ktorí navštevovali dva voliteľné predmety, školskú žurnalistiku s Irenou Pleterskou a rómsku kultúru s Janom Cerletom. Rómski študenti pracovali na prekladoch, zatiaľ čo nerómski študenti upravovali počítačové súbory.

Keď sa škola pripojila k RPPE, projekt slovníka sa rozšíril o ďalšie jazyky, ktorými hovoria študenti – angličtinu, nemčinu, ruštinu a bosniančinu. K definíciám slov boli pridané aj obrázky, aby boli zrozumiteľnejšie najmä pre mladších študentov. Paralelne so žiakmi 2. ročníka

Osnovna šola Frana Metelka, Škocjan

Osnovna šola Frana Metelka, Škocjan je imela projekt slovensko-romskega slovarja že ob vstopu v RPPE. Slovar so sestavili učenci, ki so obiskovali dva izbirna predmeta, šolsko novinarstvo pri Ireni Pleterski in romsko kulturo pri Janu Cerletu. Romski učenci so delali prevode, neromski učenci pa so urejali računalniške datoteke.

Ko se je šola pridružila RPPE, se je projekt slovarja razširil na druge jezike, ki jih govorijo učenci, in sicer angleščino, nemščino, ruščino in bosanščino. Definicijam besed so bile dodane tudi slike, da bi jih lažje razumeli zlasti mlajši učenci. Vzporedno je Tina Gorenjc z učenci 2.

to understand, especially by younger students. In parallel, Tina Gorenjc created thematic picture dictionaries with her grade 2 students.

The dictionary is published in the cloud, so teachers can use it in their work; they can also add new words via an electronic document to which they all have access. In this way the dictionary is maintained as a living document.

The dictionary project is responsible for the Word of the Week. Students choose a word, which is then translated into five different languages (Romani, English, Slovenian, Russian and Bosnian) and published in the Romani corner.

Although the project has faced the challenge of Roma students' frequent absence from school, it has had a positive impact on students, promoting cooperation, mutual support, cultural exchange and the development of their language and digital skills. The fact that Roma and non-Roma students worked together has helped to break down prejudices and foster better relations between students from different cultural backgrounds.

The students who participated in the project enjoyed cooperating with their peers and acquiring new knowledge. Some of them said that the project made them feel more included and valued, while others said that it helped them to understand and respect different cultures and languages. Overall, the dictionary project has contributed to the creation of a more inclusive and understanding school

εύκολα κατανοητές, ιδίως από τους μικρότερους μαθητές. Παράλληλα, η Tina Gorenjc δημιούργησε θεματικά λεξικά με εικόνες με τους μαθητές/τριες της Β' τάξης.

Το λεξικό δημοσιεύεται στο cloud, ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να το χρησιμοποιούν στην εργασία τους- μπορούν επίσης να προσθέτουν νέες λέξεις μέσω ενός ηλεκτρονικού εγγράφου στο οποίο έχουν πρόσβαση όλοι/ες. Με αυτόν τον τρόπο το λεξικό διατηρείται ως ένα ζωντανό/ενεργό έγγραφο.

Στο πλαίσιο της δραστηριότητας του λεξικού εντάσσεται η λέξη της εβδομάδας. Οι μαθητές επιλέγουν μια λέξη, η οποία στη συνέχεια μεταφράζεται σε πέντε διαφορετικές γλώσσες (Ρομά, αγγλικά, ολοβενικά, ρωσικά και βοσνιακά) και δημοσιεύεται στη γωνιά Ρομά.

Αν και το έργο αντιμετώπισε την πρόκληση της συχνής απουσίας των μαθητών Ρομά από το σχολείο, είχε θετικό αντίκτυπο στους/στις μαθητές/τριες, προωθώντας τη συνεργασία, την αμοιβαία υποστήριξη, την πολιτιστική ανταλλαγή και την ανάπτυξη των γλωσσικών και ψηφιακών δεξιοτήτων τους. Το γεγονός ότι μαθητές/τριες Ρομά και μη Ρομά εργάστηκαν από κοινού βοήθησε στην άρση των προκαταλήψεων και στην προώθηση καλύτερων σχέσεων μεταξύ μαθητών/τριών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο.

Οι μαθητές/τριες που συμμετείχαν στο έργο απόλαυσαν τη συνεργασία με τους συμμαθητές/τριές τους και την απόκτηση νέων γνώσεων. Κάποιοι/ες από αυτούς δήλωσαν ότι η δραστηριότητα αυτή τους έκανε να αισθάνονται περισσότερο ενταγμένοι και αξιόλογοι, ενώ άλλοι δήλωσαν ότι τους βοήθησε να κατανοήσουν και να σεβαστούν τους διαφορετικούς πολιτισμούς και γλώσσες. Συνολικά, η δραστηριότητα του λεξικού συνέβαλε στη δημιουργία ενός πιο περιεκτικού και κατανοητού σχολικού περιβάλλοντος.

vytvorila Tina Gorenjc tematické obrázkové slovníky.

Slovník je zverejnený v cloude, takže učelia ho môžu používať pri svojej práci; môžu tiež pridávať nové slová prostredníctvom elektronického dokumentu, ku ktorému majú všetci prístup. Týmto spôsobom sa slovník udržiava ako živý dokument.

Projekt slovníka je zodpovedný za slovo týždňa. Študenti vyberú slovo, ktoré sa potom preloží do piatich rôznych jazykov (rómsčiny, angličtiny, slovinčiny, ruštiny a bosniančiny) a uverejní sa v rómskom kútiku.

Hoci projekt čelil výzve častej absencie rómskych žiakov v škole, mal na žiakov pozitívny vplyv, podporoval spoluprácu, vzájomnú podporu, kultúrnu výmenu a rozvoj ich jazykových a digitálnych zručností. Skutočnosť, že rómski a nerómski študenti pracovali spoločne, pomohla odbúrať predsudky a podporiť lepšie vzťahy medzi študentmi z rôznych kultúrnych prostredí.

Študenti, ktorí sa zúčastnili na projekte, radi spolupracovali so svojimi rovesníkmi a získavali nové vedomosti. Niektorí z nich uviedli, že vďaka projektu sa cítili viac začlenení a ocenení, zatiaľ čo iní uviedli, že im pomohol pochopiť a rešpektovať rôzne kultúry a jazyky. Celkovo projekt slovníka prispel k vytvoreniu inkluzívnejšieho a chápacejšieho školského prostredia.

razreda ustvarjala tematske slikovne slovarje.

Slovar je objavljen v oblaku, zato ga lahko učitelji uporabljajo pri svojem delu; nove besede lahko dodajajo tudi prek elektronskega dokumenta, do katerega imajo vsi dostop. Na ta način se slovar vzdržuje kot živ dokument.

Projekt slovarja je odgovoren za besedo tedna. Učenci izberejo besedo, ki se nato prevede v pet različnih jezikov (romščino, angleščino, slovenščino, ruščino in bosanščino) in objavi v romskem kotičku.

Čeprav se projekt sooča z izzivom pogoste odsotnosti romskih učencev iz šole, ima pozitiven vpliv na učence, saj spodbuja sodelovanje, medsebojno podporo, kulturno izmenjavo ter razvoj njihovih jezikovnih in digitalnih spretnosti. Dejstvo, da so romski in neromski učenci sodelovali, je pripomoglo k odpravljanju predsodkov in spodbujanju boljših odnosov med učenci iz različnih kulturnih okolij.

Učenci, ki so sodelovali v projektu, so uživali v sodelovanju z vrstniki in pridobivanju novega znanja. Nekateri so povedali, da so se zaradi projekta počutili bolj vključeni in cenjeni, drugi pa, da jim je pomagal razumeti in spoštovati različne kulture in jezike. Na splošno je projekt slovarjev prispeval k oblikovanju bolj vključujočega in razumevajočega šolskega okolja.

